

Technická inšpekcia

Bratislava 30. 4. 2001
Číslo:

**Výročná správa
Technickej inšpekcie za rok 2000**

1. Identifikácia organizácie

Názov: Technická inšpekcia
Sídlo: SK-821 08 Bratislava
Miletičova 5

Rezort: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Štatutárny zástupca: Ing. Dušan Konický, riaditeľ
Zástupca riaditeľa: Ing. Rudolf Bilkovič
Riaditeľka ekonomického odboru: Ing. Jaroslava Hrivnáková

Hlavné činnosti Technickej inšpekcie sú určené v § 7a zákona č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov:

"§ 7a

Posudzovanie bezpečnosti technických zariadení

- 1) Overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti vyhradených technických zariadení a technických zariadení vykonáva Technická inšpekcia.
- 2) Technická inšpekcia nevykonáva činnosť podľa odseku 1 na technických zariadeniach používaných v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Slovenskej informačnej služby a na technických zariadeniach podliehajúcich dozoru orgánov podľa osobitných predpisov.
- 3) Technická inšpekcia je príspevková organizácia, ktorú riadi a kontroluje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Na čele Technickej inšpekcie je riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
- 4) Technická inšpekcia:
 - a) podáva odborné a záväzné stanoviská, či sú pri projektovaní, konštrukcii, výrobe, montáži, prevádzke, obsluhu, opravách, údržbe, odborných prehliadkach a odborných skúškach vyhradených technických zariadení splnené požiadavky bezpečnosti technických zariadení,
 - b) vykonáva prehliadky, riadi a vyhodnocuje skúšky vyhradených technických zariadení,
 - c) preveruje odbornú spôsobilosť podnikateľov na výrobu, montáž, opravy, údržbu, odborné prehliadky a odborné skúšky vyhradených technických zariadení,
 - d) preveruje odbornú spôsobilosť fyzických osôb na skúšky, odborné prehliadky a odborné skúšky, opravy alebo na obsluhu vyhradených technických zariadení,
 - e) osvedčuje, či technické zariadenia, materiál a dokumentácia stavieb, technických zariadení, technológií, prototypov strojov a zariadení spĺňajú požiadavky bezpečnosti technických zariadení.
- 5) Technická inšpekcia vykonáva činnosti za úhradu.
- 6) Na činnosť Technickej inšpekcie sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní.“

Technická inšpekcia nie je orgánom štátnej správy. S ohľadom na tradície Ústavu technického dozoru pred rokom 1969 (obdoba dozorných spolkov podľa nemeckého práva) Technická inšpekcia vznikla k 1.1.1995 vyčlenením príslušných expertov pre tlakové, zdvíhacie, elektrické a plynové zariadenia a stroje z orgánov štátnej správy (inšpektorátov bezpečnosti práce) s cieľom vykonávať expertnú činnosť a s cieľom oddeliť zisťovaciu činnosť v oblasti bezpečnosti technických zariadení od rozhodovacej, donucovacej a sankčnej činnosti orgánov štátnej správy.

2. Misia a strednodobá vízia organizácie

Hlavným poslaním Technickej inšpekcie je podporovať ochranu života a zdravia človeka, ktorý narába s technickými zariadeniami. Technická inšpekcia vznikla a vykonáva svoju činnosť so zámerom podporovať presadzovanie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov a iných osôb a bezpečnosti majetku (prevenciou škôd spôsobených zlyhaním zariadení) vykonávaním technických prehliadok a skúšok zariadení v procese ich výroby a pred uvedením do prevádzky a pre vybrané skupiny vyhradených technických zariadení (zariadení s vyššou mierou nebezpečnosti definovaných vyhláškou č. 74/1996 Z. z.) aj v stanovených intervaloch počas prevádzky. Zároveň vykonáva preverovanie odbornej spôsobilosti podnikateľov a fyzických osôb na činnosť na vyhradených technických zariadeniach, pretože skúsenosti ukázali, že zlyhania technických zariadení v prevádzke boli často spôsobované nekvalifikovanými zásahmi zamestnancov a dodávateľských organizácií.

Prínosom činnosti Technickej inšpekcie je najmä poskytovanie istoty budúcemu prevádzkovateľovi technických zariadení (najmä zamestnávateľovi, podnikateľským subjektom), v tom, že nimi preberané a do prevádzky uvádzané zariadenie je v súlade s požiadavkami bezpečnosti technických zariadení. Dokument Technickej inšpekcie (tzv. odborné a záväzné stanovisko a osvedčenie resp. certifikát) preukazuje naplnenie niektorých povinností zamestnávateľa (prevádzkovateľa technického zariadenia) podľa zákona č. 330/1996 Z. z. o BOZP v znení neskorších predpisov. Zároveň úkony preverovania odbornej spôsobilosti dávajú istotu odberateľovi že dodávateľská organizácia - podnikateľ, ktorý vyrába alebo montuje vyhradené technické zariadenie, je kompetentný – to znamená, že má potrebné technické vybavenie, odborníkov a najmä organizačne vie zabezpečiť dodávku tak, aby budúci používateľ alebo prevádzkovateľ technického zariadenia nemusel mať obavy, či zariadenie je bezpečné a zodpovedá stanoveným požiadavkám.

Strednodobou perspektívou Technickej inšpekcie do roku 2005 je rozvoj činností v zmysle jej poslania – najmä aktívne sa zapojiť do činností posudzujúcich naplnenie základných bezpečnostných požiadaviek a posudzujúcich systémy kvality.

Technická inšpekcia neprodukuje žiadne činnosti, tovar alebo služby podľa požiadaviek ústredného orgánu. S ohľadom na svoj záväzok šíriť informácie sa nevyhýba aktivitám, pri ktorých spolupracuje s ministerstvom a inými orgánmi štátnej správy, najmä pri legislatívnej činnosti a normotvornej činnosti.

Na zlepšenie efektívnosti – rozvíjania systémov kvality podľa STN EN 45004, 45013 a 15011, neskôr prechod na STN EN ISO 9001:2000 a 9004:2000.

3. Charakteristika kontraktu organizácie s ústredným orgánom a jeho plnenie

S ohľadom na samofinancovanie činnosti Technickej inšpekcie a vykonávanie činnosti pre iné subjekty ako pre ústredné a iné orgány štátnej správy nebol spracovaný a uzavretý žiaden kontrakt.

4. Činnosti/produkty organizácie a ich náklady

Činnosť Technickej inšpekcie sa vykonávala v rámci kompetencií daných podľa zákona č. 174/1968 Zb. o štátnom dozore nad bezpečnosťou práce v znení zákona NR SR č. 256/1994 Z. a od 1. 7. 2000 podľa zákona č. 330/1996 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení zákona č. 95/2000 Z.z.. Technická inšpekcia vykonávala činnosť pre každý subjekt, ktorý ju o jej služby požiadal.

Pri napĺňaní § 7a ods. 4 písm. a) inšpektorov Technickej inšpekcie žiadatelia prizývali najmä na podávanie odborných a záväzných stanovísk ku konštrukčným dokumentáciám vyhradených technických zariadení (VTZ). Táto činnosť bola vykonávaná vo väčšine prípadov v spojení s činnosťou § 7a ods. 4 písm. b) a e). Osvedčovanie konštrukčnej dokumentácie si vyžiadalo 15,1 % kapacity Technickej inšpekcie.

Napĺňanie úloh podľa § 7a ods. 4 písmena b) zákona vykonávaním prehliadok a riadením a vyhodnocovaním skúšok vyhradených technických zariadení sa uskutočňovalo na vyhradených technických zariadeniach skupín A a B podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 74/1996 Z.z.. Prehliadky a vyskúšanie vyhradených technických zariadení s parametrami nižšími ako ustanovujú citované predpisy sa vykonalo v prípadoch požadovaných v súvislosti s vývozom alebo dovozom vyhradených technických zariadení. Táto oblasť činnosti pokryla 24,1 % kapacity čistého výkonového času.

Odbornú spôsobilosť právnických osôb a fyzických osôb oprávnených vykonávať podnikateľskú činnosť na výrobu, montáž, opravy, údržbu a odborné prehliadky a odborné skúšky vyhradených technických zariadení podľa § 7a ods. 4 písmena c) zákona Technická inšpekcia preverovala v súvislosti s vyhradenými tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými zariadeniami. Preverovanie pre vydanie oprávnení celkovo vyžadovalo 3,2 % kapacity čistého výkonového času. Preverovanie odbornej spôsobilosti fyzických osôb na skúšky, odborné prehliadky a odborné skúšky, opravy alebo obsluhu vyhradených technických zariadení si vyžiadalo 25,6 % kapacity. Celkovo oblasť výkonov preverovania odbornej spôsobilosti organizácií a jednotlivcov spotrebovala 28,8 % kapacity výkonov Technickej inšpekcie.

Pomerne značný rozsah kapacít Technickej inšpekcie zaberali v roku 2000 činnosti podľa § 7a ods. 4 písm. e) zákona, čo súvisí najmä s požiadavkami na posudzovanie dokumentácie Technickou inšpekciou. Osvedčovanie, či technické zariadenia a materiály a dokumentácie stavieb, technických zariadení, technológií, prototypov strojov a zariadení spĺňajú požiadavky bezpečnosti technických zariadení, v ktorom je zahrnuté aj posudzovanie dokumentácie stavieb, tak aj posudzovanie dovážaných a vyvážaných zariadení (okrem posudzovania konštrukčnej dokumentácie) sa dotýkalo rozsiahleho okruhu subjektov. Toto posudzovanie si vyžiadalo 24,6 % výkonov Technickej inšpekcie.

Ostatná odborná činnosť bola orientovaná na posudzovanie právnych a technických predpisov, posudzovanie prevádzkovej dokumentácie, informačno-konzultačnú činnosť a na nešpecifikované administratívne výkony predstavovala 7,3 % kapacity výkonov Technickej inšpekcie.

Odborné zistenia pri inšpekčnej činnosti sú uvedené v prílohe bodu 4 tejto správy. Technická inšpekcia pri plnení úloh vyplývajúcich z § 7a zákona č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov nevykonáva žiadne podnikateľské aktivity.

Technická inšpekcia o výsledkoch posudzovania bezpečnosti technických zariadení a overovaní odbornej spôsobilosti pracovníkov vydáva žiadateľovi tieto výstupné dokumenty:

- Inšpekčný záznam (IZ) – prvotný dokument, v ktorom sú priebežne zaznamenávané údaje z inšpekčnej činnosti,

- Odborné a záväzné stanovisko (OZS) – dokument vydávaný na vyhradené technické zariadenia v zmysle § 7a ods. 4 písm. a) zákona č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov. Je popisom rozsahu a zistení z inšpekčnej činnosti (inšpekčná správa) a je podkladom pre vydanie osvedčenia a certifikátu,
- Odborné vyjadrenie (OV) – dokument vydávaný v zmysle § 7a ods. 4 písm. e) zákona č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov. Je popisom rozsahu a zistení z inšpekčnej činnosti a je podkladom pre vydanie osvedčenia a certifikátu,
- Osvedčenie (OSV) – dokument vydávaný na základe výsledkov z inšpekčnej činnosti uvedených v OZS resp. OV a je vyhlásením o zhode zariadenia s bezpečnostno-technickými požiadavkami (vydáva sa na tlačive s ochrannými znakmi a to iba prvý list, jeho platnosť je 5 rokov),
- Certifikát (CERT) – dokument vydávaný v zmysle oprávnenia alebo poverenia štátneho orgánu a na základe výsledkov z inšpekčnej činnosti uvedených v OZS resp. OV a OSV a je vyhlásením o zhode zariadenia s bezpečnostno-technickými požiadavkami (vydáva sa na tlačive s ochrannými znakmi a to iba prvý list),
- Spoločný dokument odborné a záväzné stanovisko a osvedčenie (OZS – OSV), resp. odborné vyjadrenie a osvedčenie (OV – OSV) – dokument vydávaný v zmysle § 7a ods. 4 písm. a) a e) zákona č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov. Je popisom rozsahu a zistení z inšpekčnej činnosti a je vyhlásením o zhode s bezpečnostno-technickými požiadavkami (vydáva sa na tlačive s ochrannými znakmi),
Preukaz o odbornej spôsobilosti na obsluhu vyhradeného technického zariadenia (vydáva sa na tlačive s ochrannými znakmi, jeho platnosť je 5 rokov).

V rámci medzinárodnej spolupráce sa delegácia Technická inšpekcia pravidelne zúčastňuje ako riadny člen generálnych zasadnutí CEOC (Konfederácia európskych inšpekčných orgánov). 40. Generálne zhromaždenie CEOC a rokovanie technických komisií sa konalo v dňoch 27. 5. 2000 až 30. 5. 2000 v Lisabone aj za účasti delegácie Technickej inšpekcie. Počas rokovaní boli získané informácie o činnosti jednotlivých technických komisií CEOC a podrobné informácie o niektorých čiastkových problémoch, ktoré sa bytostne týkajú činnosti inšpekčných orgánov.

Významnú oblasť medzinárodnej spolupráce Technickej inšpekcie tvorí spolupráca v rámci členstva Technickej inšpekcie v CEOC. V roku 2000 sa určení zamestnanci zúčastnili rokovaní ako stáli členovia technických komisií CEOC pre elektrotechnológiu, pre tlakové zariadenia, pre stroje, výťahy a žeriavy a pre hodnotenie zhody.

Nadalej sa podávali informácie a vykonávali konzultácie so zahraničnými investormi, výrobcami a dodávateľmi, výkony overovania odbornej spôsobilosti výrobcov a výkony typových, resp. úradných skúšok v zahraničí.

Pracovníci Technickej inšpekcie vykonali v roku 2000 celkom 166 zahraničných pracovných ciest. Z uvedeného počtu bolo 66 zahraničných pracovných ciest plánovaných, ktorých náklady boli hradené z prostriedkov Technickej inšpekcie a 100 neplánovaných ciest, vykonaných za účelom priameho výkonu inšpekcie pri posudzovaní bezpečnosti technických zariadení, a ktoré boli plne uhradené v rámci úhrad za výkon dozoru podľa § 6a zákona č. 174/1968 Zb. v znení neskorších predpisov, resp. § 7a zákona č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Z hľadiska navštívených krajín sa z celkového počtu ciest vykonalo: 11 do Belgicka, 66 do Českej republiky, 4 do Francúzska, 1 do Veľkej Británie, 3 do Holandska, 8 do Maďarska, 28 do Nemecka, 20 do Rakúska, 16 do Talianska, 1 do Japonska, 1 do Bulharska, 6 do Portugalska, 1 do Fínska, 1 do Španielska, 2 do Švédska.

5. Rozpočet organizácie

Prehľadný finančný plán organizácie na rok 2000

Ukazovateľ	R.	2000 schválený rozpočet	
		celkom	financovanie transf. zo ŠR
a	b	3	4
Výnosy z hl. činnosti príspev. org. celkom	01	58000	450
z toho: - prev. dotácie – transfery (691)	02	450	450
- tržby za predaj (601 + 602)	03	57050	
- iné ostatné výnosy (649)	05	300	
Náklady na hl. činnosť príspevkovej org.	10	58000	450
V tom: - spotrebované nákupy (50)	11	3500	
z toho: spotreba materiálu (501)	12	3400	
z toho: kancelár. potreby	13	900	
pohonné hmoty	14	1200	
DHM	15	1000	
- služby (51)	18	10800	450
z toho: opravy a údržba (511)	19	600	
cestovné (512)	20	3600	
náklady na reprez. (513)	21	100	
ostatné služby (518)	22	6500	450
nájomné	24	5500	450
DNIM	25		
- osobné náklady (52)	26	40000	
z toho: mzdové (521)	27	28600	
z toho: mimo prac. pomeru	28	200	
nákl. na soc. pois. (524 + 525)	29	10600	
sociál. náklady (527 + 528)	30	800	
z toho: prís. na stravovanie	31	800	
- dane a poplatky (53)	32		
- ostatné náklady (54)	33	700	
- odpisy, predan. maj. a rez. (55)	34	3000	
z toho: odpisy NIM a HIM (551)	35	3000	
Hospodársky výsledok (r.1-r.10)	37		

Výnosy z hlavnej činnosti príspevkovej organizácie

prevádzkové dotácie – transfery (691) - 377 000,00 Sk

Technická inšpekcia hospodárila v roku 2000 s príspevkom 377 tis. Sk, ktorý bol vo výške 176 tis. Sk použitý na realizáciu zvýšených stupníc platových taríf od 1. 7. 2000 v zmysle uznesenia vlády č. 425 a vo výške 201 tis. Sk na realizáciu článku IV. bodu 2) Generálnej dohody na rok 2000 na zabezpečenie reálnych platov zamestnancov formou mimoriadnych odmien.

tržby za predaj (601 + 602) - 84 234 620,50 Sk

Tržby Technickej inšpekcie predstavujú výnosy z hlavnej (inšpekčnej) činnosti organizácie.

tržby z prenájmu - 0,00 Sk

Náklady na hlavnú činnosť príspevkovej organizácie

spotrebované nákupy (50) - 4 314 982,02 Sk

Uvedený ukazovateľ predstavuje náklady na spotrebu materiálu (kancelársky materiál, drobný materiál, náklady na ochranné pracovné pomôcky, normy, knihy a časopisy, pohonné hmoty), nevyhnutné na zabezpečenie bežnej prevádzky organizácie.

služby (51) - 17 091 807,20 Sk

Najväčší podiel na tomto ukazovateli predstavujú náklady za nájom a služby s nájmom spojené vo výške 6 931 tis. Sk, náklady na služby (poštovné, telefóny, školenia a semináre, členské príspevky) vo výške 4 621 tis. Sk, náklady na cestové vo výške 3 545 tis. Sk.

osobné náklady (52) - 43 935 751,00 Sk

Ukazovateľ osobné náklady pozostáva zo mzdových nákladov (72%), nákladov na sociálne poistenie (26%), ostatných sociálnych nákladov (2%).

iné náklady (53 + 54 + 55) - 4 095 718,81 Sk

Najväčší podiel na tomto ukazovateli majú odpisy (55), ktoré boli vo výške 3 178 tis. Sk.

Hospodársky výsledok - 16 439 031,07 Sk

6. Príjmy organizácie

Príjmy Technickej inšpekcie tvorili výnosy z inšpekčnej činnosti a boli použité na prevádzku Technickej inšpekcie v členení podľa predchádzajúceho bodu. Príslušná časť hospodárskeho výsledku podlieha odvodu do štátneho rozpočtu.

7. Personálne otázky

Technická inšpekcia je organizačne rozdelená na ústredie a štyri pracoviská. Na čele pracovísk sú vedúci pracovísk priamo podriadení riaditeľovi Technickej inšpekcie. Na pracoviskách je zavedený dvojstupňový systém riadenia prostredníctvom vedúcich inšpektorov, ktorí sú aj vedúcimi oddelení TZ, ZZ, PZ, EZ a podliehajú vedúcemu pracoviska.

K 31. 12. 2000 bolo v pracovnom pomere v Technickej inšpekcii celkovo 149 zamestnancov (z toho 49 žien), z ktorých bolo 97 výkonných inšpektorov (z toho 9 inšpektoriek), 5 ústredných inšpektorov a 47 zamestnancov operačného manažmentu (vrátane vedúcich zamestnancov – z toho 40 žien). Medzi zamestnancov operačného manažmentu sú započítané 3 upratovačky a 2 informátori-telefonisti.

Z hľadiska odbornej kvalifikácie inšpektorov zamestnávala Technická inšpekcia k 31.12.2000 84 inšpektorov s vysokoškolským vzdelaním (z toho 6 žien) a 13 inšpektorov s úplným stredoškolským technickým vzdelaním (z toho 3 ženy). Technická inšpekcia mala 20 inšpektorov zdvíhacích zariadení, 21 inšpektorov plynových zariadení (z toho 2 ženy), 23 inšpektorov tlakových zariadení, 21 inšpektorov elektrických zariadení, 4 inšpektorov pre

technickú bezpečnosť strojov, zariadení, technológií (z toho 1 žena), 8 inšpektorov pre dokumentáciu stavieb (z toho 6 žien) a 5 ústredných inšpektorov s vysokoškolským vzdelaním.

Zo zamestnancov operačného manažmentu má 6 zamestnancov vysokoškolské vzdelanie (z toho 1 žena), 29 zamestnancov má úplné stredoškolské vzdelanie (z toho 28 žien), 4 zamestnanci majú stredné odborné vzdelanie (z toho 2 ženy) a 2 zamestnanci majú základné vzdelanie (z toho 2 ženy – upratovačky).

Predpokladaná potreba zamestnancov Technickej inšpekcie na rok 2001 je 168 zamestnancov.

V zmysle zákona č. 386/1997 Z.z. vzdelávanie zamestnancov TI bolo organizované podľa programu systematického vzdelávania na rok 2000.

Spoločný odborný seminár pre všetkých zamestnancov Technickej inšpekcie sa konal v spolupráci s odborom vzdelávania BOZP VVÚBP bol zameraný aj na odborný seminár inšpektorov Technickej inšpekcie pre tlakové, zdvíhacie, plynové, elektrické zariadenia, strojové zariadenia a pre posudzovanie stavebnej dokumentácie, aplikáciu vyhlášky ÚBP SR č. 74/1996 Z.z., na hodnotenie pracovných postupov, zákon č. 264/1996 Z.z. a nariadenia vlády č. 391, 392, 393, 394, 400/1999 Z.z.. Zároveň sa uskutočnil odborný seminár pre operačný manažment (ADM) – účtovníčky, ekonómky, fakturantky, referentky pre databázy.

Operačný manažment sa zúčastnil aj osobitného odborného školenia. Ďalšie školenie a odborné semináre operačného manažmentu (účtovníčky, fakturantky, referentky, hospodár) sa zabezpečujú formou ponúk akreditovaných školiacich organizácií.

Technická inšpekcia organizovala pre svojich zamestnancov aj ďalšie odborné semináre inšpektorov ZZ, EZ a STR,

V rámci programu Phare PRAQ III TR 08 modulárneho programu k smernici o strojoch a jej nadväznosti na smernice LVD a EMC, zúčastnili sa v dňoch 20. - 23. 3. a 15.5.2000 inšpektori zdvíhacích zariadení a inšpektori pre strojové zariadenia a technológie seminára, ktorí obdržali certifikát. V dňoch 3. a 4. apríla 2000 sa naši zamestnanci zúčastnili školenia organizovaného Phare v rámci projektu s názvom PRAQ III, QI 28 „Training on EN 45 004“.

Dodávateľským spôsobom bol zabezpečený doplnkový prípravný kurz európskych zväračských technológov, ktorý realizoval Výskumný ústav zväračský Bratislava a ktorého sa zúčastnili 3 zamestnanci Technickej inšpekcie. Účastníci obdržali certifikát Technológ zvärania a Európsky zväračský technológ.

Školenie v odbore merania hrúbok materiálov ultrazvukovým hrúbkomerom sa zabezpečilo dodávateľsky firmou SlovaTest, s.r.o. Bratislava a účastníci obdržali osvedčenie. Zároveň účastníci sa zúčastnili kvalifikačných skúšok na certifikáciu personálu nedeštruktívnymi skúškami (NDT) v metóde merania hrúbky jednoúčelovými ultrazvukovými hrúbkomermi podľa STN EN 473. Po úspešných skúškach účastníci získali certifikáty.

S osobitným dôrazom sa vedenie Technickej inšpekcie zasadzovalo o to, aby sa každý zamestnanec oboznámil so systémom riadenia kvality, a aby ho presadzoval do každodennej praxe. Za tým účelom boli organizované odborné semináre, pracovné stretnutia vedúcich inšpektorov a pracovné stretnutia všetkých zamestnancov. Ďalších 28 zamestnancov Technickej inšpekcie sa zúčastnilo na intenzívnom kurze „Interný audit systému riadenia kvality podľa noriem radu STN EN ISO 9000“. Absolventi tohoto kurzu

získali kvalifikačné osvedčenie interného audítora na audit systému riadenia kvality v zmysle STN EN ISO 9001 : 1994 a STN EN 45 004.

V dňoch 8. - 10. 3. 2000 a 7. - 9. 11. 2000 sa konal kurz pre interných audítorov systému riadenia kvality v zmysle noriem ISO radu 9000:2000, ktorý pre Technickú inšpekciu zabezpečil SGS Slovakia. Po absolvovaní kurzu účastníci obdržali certifikát v zmysle STN EN 9001. Na základe uvedeného Technická inšpekcia zabezpečila vlastného školiteľa a účastníci kurzu zároveň absolvovali školenie Komplexné riadenie a zabezpečovanie kvality v zmysle normy STN EN 45 004 a po úspešnom zložení skúšky obdržali Osvedčenie.

V oblasti systému kvality v súčasnosti na Technickej inšpekcii má osvedčenie interného audítora systému kvality podľa noriem rady ISO 9000 : 1994 – 63 zamestnancov, ISO 900X : 2000 – 16 zamestnancov a všetci interní audítori sú preškolení z normy STN EN 45 004. Priebežne počas roka Technická inšpekcia v zmysle ustanovení normy STN EN 45 004 vykonávala interné audity systému kvality. Tieto interné audity pomáhali odhaľovať niektoré nedokonalosti, ktoré sa ešte v systéme kvality vyskytovali.

Z celkového počtu inšpektorov sa zúčastnili 3 inšpektori vstupného vzdelávania. Pohovoru po ukončení základného vzdelávania sa zúčastnilo 11 inšpektorov. Odbornú kvalifikáciu si rozšírili 3 inšpektori.

8. Ciele a prehľad ich plnenia

Technická inšpekcia splnila všetky úlohy podľa požiadaviek klientov. Napriek kapacitným ťažkostiam plnila (okrem dohôd s klientom) požiadavky do 30 dní a v množstve prípadov aj v skrátенých lehotách do 10 pracovných dní.

Technická inšpekcia operatívne plnila úlohy vyžadované MPSVaR SR najmä v oblasti legislatívy a koncepcie BOZP najmä vypracovala:

- námety ku Koncepcii BOZP,
- poklady v oblasti technických požiadaviek na výrobky a posudzovanie zhody,
- pripomienky k návrhom PECA dohody a NPAA v časti slobodný pohyb tovaru,
- podklady k rámcovému návrhu k uzneseniu vlády auditu štátnej správy,
- pripomienky k materiálu „Analýza účinnosti a pôsobenia súčasného systému orgánov trhového dozoru“ a k „Návrhu legislatívneho zámeru zákona o integrácii kontroly na trhu“,
- stanovisko k návrhu koncepcie skúšobníctva.

9. Hodnotenie a analýza vývoja organizácie v danom roku

Možno konštatovať, že Technická inšpekcia splnila svoje úlohy v roku 2000 v súlade s kompetenciami danými zákonom č. 174/1968 Zb. o štátnom dozore, zákonom č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov a v súlade so zriaďovacou listinou.

V roku 2000 bol ukončený akreditačný proces Technickej inšpekcie Slovenskou národnou akreditačnou službou a autorizačný proces Úradom pre metrológiu, normalizáciu a skúšobníctvo.

Na vykonávanie inšpekčnej činnosti má Technická inšpekcia:

- **Rozhodnutie o autorizácii č. 37/2001** vydané Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR podľa zákona č. 264/1999 Z.z. a udelenie autorizácie Technickej inšpekcii ako autorizovanej osoby SKTC-169 na vykonávanie inšpekcie podľa nariadení vlády č. 391/1999 Z.z., č. 392/1999 Z.z., č. 393/1999 Z.z. a č. 400/1999 Z.z.

- **Osvedčenie o akreditácii č. I 001/00** vydané Slovenskou národnou akreditačnou službou o spôsobilosti vykonávať inšpekciu neustranne a dôveryhodne ako inšpekčný orgán typu A podľa požiadaviek STN EN 45 004.

10. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie

Medzi hlavné skupiny klientov využívajúcich výsledky činnosti Technickej inšpekcie patria:

- projektanti a konštruktéri,
- výrobcovia a dodávatelia,
- prevádzkovatelia,
- odborní pracovníci,
- pracovníci na opravy,
- obsluha technických zariadení.

Technická inšpekcia vzhľadom na princípy uvedené v čl. 5 STN 45 004 nerozlišuje žiadateľov a preto nesleduje podiel vymenovaných kategórií užívateľov z hľadiska percentuálnej nákladovosti, resp. príjmov.

Odborné zistenia pri inšpekčnej činnosti

Dokumentácia technických zariadení

Pretrvávajú problémy s dovážanými tlakovými zariadeniami (TZ), najmä tlakovými nádobami stabilnými (TNS), ktoré môžeme zovšeobecniť nasledovne:

- nie je predložená konštrukčná dokumentácia (KD) v dostatočnom rozsahu pre posúdenie,
- vyhradené TZ (TNS) sú najprv dovezené na územie SR a až potom začne proces osvedčovania (obvyčajne mimoriadne zdĺhavý),
- žiadatelia o posúdenie sú často neznalí problematiky,
- dovezené „second hand“ zariadenia nemajú potrebnú sprievodnú dokumentáciu, ktorá by umožnila posúdenie konštrukcie a bezpečnosti zariadenia,
- vyššie uvedené problémy sa kumulujú, ak sú TZ súčasťou dovezenej technológie alebo strojného zariadenia (napr. dovoz strojnej píly PRIMULTINI – Taliansko, ktorej súčasťou sú dva hydraulické akumulátory TNS-B – dodávateľ kompletizoval dokumentáciu pre posúdenie asi 9 mesiacov.

Z hľadiska komplexného posúdenia TZ je často problémom chýbajúca alebo neúplná dokumentácia poistných zariadení. V prípade, že je zariadenie navrhované a dodávané aj s poistným zariadením proces posúdenia nie je problematický. Ak sú poistné zariadenia navrhované na doplnenie samostatne, tak nie je obvykle splnená požiadavka vyhlášky § 4 a zariadenia sa preukazujú často len stanoviskom resp. certifikátom SKTC, pričom v týchto dokumentoch nie sú uvádzané údaje o zaručenom výtoku resp. zaručenom výtokovom súčiniteli, t.z. nie je možné posúdiť vhodnosť poistného zariadenia vzhľadom k zdroju tlaku.

Pri posudzovaní dokumentácie pre stavebné povolenie sú posudzované aj režimom § 4 vyhlášky potrubné rozvody skupiny B, pričom projektanti nespracovávajú dokumentáciu v rozsahu stanovenom prílohou vyhlášky (chýbajú rozmery – svetlosť, dĺžka, pevnostné a iné výpočty potrubných vedení, detaily zvarových spojov).

Pri posudzovaní KD zdvihacích zariadení to boli tieto nedostatky:

- neúplné spracovanie elektro dokumentácie,
- nesprávne výpočty (z iného typu, prípadne nerešpektovanie zmien oproti pôvodnému výpočtu),
- chýbajúce osvedčenia alebo atesty.

KD elektrických zariadení (EZ) je najčastejšie posudzovaná v procese posudzovania dokumentácie pre stavebné povolenie. Pripomienky alebo nedostatky k tejto KD vyplývajú najmä z pomerne veľkej zmeny predpisov, na ktoré nie sú projektanti pripravení reagovať. Najčastejšie nedostatky sú:

- nedostatočne spracovaný protokol o určení prostredia (najmä z dôvodu absencie určenia bližších technických parametrov rozhodujúcich pre návrh – napr. teplotná trieda, údaje o plyne alebo pare, geometrické určenie pásiem a pod.),
- návrh EZ podľa neplatných predpisov,
- z dokumentácie nebolo zrejmé, či dokumentáciu projektoval kvalifikovaný elektrotechnik (§ 24),
- chýba zaradenie zariadení do skupiny podľa vyhl. č. 74/1996 Z.z.,
- po vydaní nových noriem pre zariadenie v priestoroch s nebezpečenstvom výbuchu bola evidentná oneskorená reakcia mnohých projekčných firiem na závažné zmeny, ktoré nové predpisy priniesli,
- v poslednom štvrtroku 2000 sa podobne pri projektovaní nezachytili zmeny vyvolané predpismi pre el. inštalácie budov, predovšetkým v ochrane pred úrazom el. prúdom, uzemneniach,
- neboli udané skratové pomery v miestach napájania zariadení,

- pri projektovaní prenosových a distribučných sietí často chýbala kontrola uzemnení, predovšetkým pri spoločných uzemneniach zariadení vn a nn, neboli riešené križovatky vedení s rôznymi objektmi a zariadeniami,
- dokumentácie rozvodov pre zdravotnícke účely často neobsahovali protokoly o zaradení miestností pre lekárske účely a návazne neboli správne aplikované záväzné požiadavky predmetovej normy,

U plynových zariadení (PZ) väčšina KD je posudzovaná ako dokumentácia pre stavebné povolenie. Na základe zistených skutočností a skúseností môžeme konštatovať:

- nie sú uvádzané základné technické parametre v zmysle prílohy vyhlášky (dĺžky, svetlosť, prevádzkové tlaky, označenie navrhovaných materiálov a pod.),
- dokumentácia je spracovávaná podľa neplatných STN (STN 38 6410, 38 6413, 38 6415 a 38 6417), čo sa prejavuje nesprávnym návrhom postupu skúšky a hodnôt zabezpečovacích zariadení,
- plynové zariadenie je nesprávne zaradené v zmysle vyhlášky, resp. vôbec nie je v dokumentácii informácia o jeho zaradení,
- projekty obsahujú často nesprávne požiadavky na kvalifikáciu odborných pracovníkov,
- nevyhovujú kubatúry priestorov, v ktorých sú umiestňované lokálne plynové spotrebiče, najmä kotly a ohrievače vody,
- zlý je prepočet vetrania pre projektovanú veľkosť kotolne ako aj výkon inštalovaných plynových spotrebičov,
- chýbajú osvedčenia o typových skúškach spotrebičov podľa § 10 vyhlášky alebo certifikáty skúšobne, resp. vyhlásenia o zhode,
- chýbajú údaje o nastavení zabezpečovacích zariadení,
- nie je predpísaná kontrola zvarov prežiarením podľa príslušných STN,
- chýbajú pevnostné prepočty hrúbky steny potrubia,
- situovanie skladov technických plynov je nevhodné.

Pri posudzovaní dokumentácie stavieb z hľadiska technického riešenia sa opakujú nedostatky súvisiace s návrhom schodísk, prístupov do podzemných priestorov, nedostatočnou podchodnou výškou, šírkou komunikácií, nerešpektujú sa požiadavky vyhl. MŽP SR č. 192/1994 Z.z. pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu (prístupy do budov, komunikácie, sociálne zariadenia). Spoločným menovateľom pre tieto nedostatky je šetrenie priestorom, v ojedinelých prípadoch aj neznalosť technických noriem, resp. používanie neplatných noriem. Pri rekonštrukciách stavieb, kde sa stavebné práce vykonávajú počas prevádzky, sú nedostatočne riešené požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce.

Okruh nedostatkov a problémov zisťovaných pri vykonávaní úradných skúšok

Tlakové zariadenia

Hlavným obsahom činnosti sú 1. úradné skúšky tlakových zariadení pred uvedením do prevádzky, stavebné a 1. tlakové skúšky novo vyrobených, opravovaných a rekonštruovaných zariadení. Pri tejto činnosti zisťujeme nasledovné nedostatky a problémy:

- poisťné zariadenie nebolo Technickou inšpekciou posúdené a k nemu doložená dokumentácia nebola dostatočná,
- sprievodná dokumentácia nie je kompletná,
- nesprávne boli nastavené blokády na minimálnu hladinu u parných kotlov skupiny A s plynovým vykurovaním,
- nesprávne nastavenie blokády minimálneho povoleného pretlaku u horúcovodných kotlov skupiny A.

Pracovisko TIBB posudzovalo a neskôr skúšalo tlakové nádoby – zásobníky formovacieho piesku pre presné hliníkové odliatky. Na odporúčanie inšpektorov výrobca

doplnil bezpečnostný výstroj o snímače stavu piesku, ktorých účelom je pri poklese stavu hmoty signalizovať nízky stav a po doplnení na maximum odstaviť prísun hmoty do zásobníka.

Pri výkone stavebných a prvých tlakových skúšok freónových chladičov sa zistilo, že voda, ako pracovné médium pre vykonanie tlakovej skúšky nie je vhodná. Na odporúčanie inšpektorov Technickej inšpekcie bol použitý absorbér vlhkosti R141, čím bol odstránený problém nežiadúcej zostatkovej vlhkosti v chladiacom systéme, kde sa používa ako chladiaca látka čpavok.

Zdvíhacie zariadenia

Pri úradných skúškach ZZ sa stretávame s nasledovným okruhom nedostatkov a problémov:

- napriek ubezpečeniu nie je hmotnosť bremien hodnoverne známa,
- meracie prístroje použité pri meraní elektrických veličín nie sú kalibrované,
- chýbajú východzie správy odborných prehliadok a odborných skúšok prívodov elektrickej energie,
- nesprávne dimenzované vodiče a káble,
- použitie nesprávneho farebného značenia pre vodiče

Pretrvávajú nedostatky v označovaní osvedčených výtahových častí (šachtové dvere, obmedzovač rýchlosti, zachytávače, dverná uzávierka a nárazníky) trvalým spôsobom výrobcom. V zmysle STN EN 81-1,2 sa štítky nesmú roztrhať, musia byť z trvanlivého materiálu. V skutočnosti sú vyrobené z papierov, samolepky a stáva sa, že ich na určité miesto lepí odborný pracovník alebo montér pred alebo počas skúšky.

Pri posudzovaní KD šikmej zdvíhacej plošiny pre prepravu imobilných osôb bolo zistené okrem iného, že výrobca použil na prenos informácií (zastavenie pomocou stop ovládača, posunu plošiny ...) medzi ovládačmi v staniciach a rozvádzačom vysielaciu s voľne prístupnou frekvenciou. Zariadenie „vylepšil“ o ovládanie pomocou kľúča z ľubovoľného miesta tej istej frekvencie. Inšpektor, ktorý posudzoval túto KD vytkol tento nedostatok s odôvodnením, že vysieláč aj prijímač musia pracovať na určenej (pridelenej frekvencii). Napriek tomu výrobca trval na svojom riešení.

Počas montážnej skúšky došlo k samovoľnému pohybu plošiny, preto dodávateľ plošiny žiadal odstrániť spôsob ovládania pomocou diaľkového ovládača. Výrobca nerešpektoval túto požiadavku. Napokon bolo zvolané stretnutie u užívateľa za prítomnosti zástupcu výrobcu, dodávateľa, užívateľa a zástupcu Technickej inšpekcie. Počas predvádzania dochádzalo k samovoľnému chodu plošiny. Pri narazení na prekážku (jazda hore) nebolo možné zmeniť smer jazdy, plošina išla stále hore. Aj pri týchto nedostatkoch zástupca výrobcu trval na svojom riešení. Zariadenie nebolo v tomto stave osvedčené.

Pri opakovaných úradných skúškach najčastejšie zisťujeme, že sú odstavené a nefunkčné spodné stanice výtahov, najmä 1. poschodie a suterén. Pretože servisná organizácia berie odtiaľ náhradné diely, najmä dverné uzávierky, nie je možné vykonať úplnú a komplexnú inšpekciu.

Veľké problémy sú s výtahmi bez kabínových dverí. Sadaním budov často dochádza k deformáciám portálov tak, že čelná stena šachty nevyhovuje ani predpisom platným v čase uvedenie výtahov do prevádzky. Riešením je, že užívateľ opraví portál (čelnú stenu), čo je nákladné alebo dá namontovať kabínové dvere. Pri druhom riešení dochádza k sťažnostiam užívateľov z dôvodu zmenšenia užitočnej plochy kľetky.

Elektrické zariadenia

Najčastejšími problémami a nedostatkami pri úradných skúškach EZ je:

- dokumentácia EZ nezodpovedá skutkovému stavu – nie sú zaznamenané zmeny,
- dokumentácia EZ nebola osvedčená podľa § 4 vyhlášky (tento stav vyžaduje prerušiť proces skúšky a osvedčiť KD. Najčastejšie je to v prípadoch, keď je

- úradná skúška vyžadovaná na základe požiadavky IP alebo elektrotechnikov špecialistov),
- k jednotlivým EZ nie sú predložené doklady umožňujúce posúdiť zhodu (napr. certifikáty EEx zariadení, protokoly z napäťových skúšok káblov, doklad o vyhovujúcom stave z hľadiska horľavosti izolácie a pod.),
 - konštrukčná dokumentácia osvedčená a označená pracoviskom Technickej inšpekcie sa nedostane k zhotoviteľovi a nie je k dispozícii pri úradnej skúške,
 - po zavedení nových noriem pre koordináciu izolácie nie sú plnené podmienky pre skúšky zariadení s napätím nad 1000 V,
 - správy o odborných prehliadkach a skúškach od dodávateľov sú niekedy neúplné, najmä bez hodnôt impedancií ochranných obvodov,
 - pri skúškach zariadení v objektoch s nebezpečenstvom výbuchu neboli predložené certifikáty o ochrane pred výbuchom, alebo sa nezhodovali s namontovaným zariadením,
 - riadiace obvody strojov neboli zabezpečené ochranou pred samočinným spustením,

Plynové zariadenia

Problémy a nedostatky pri úradných skúškach (PZ) sú nasledovné:

- v niektorých prípadoch nemali montážne organizácie k dispozícii kalibračné protokoly od meracích prístrojov,
- nie sú vypracovávané technologické postupy skúšok PZ v zmysle vyhlášky č. 86/1978 Zb.,
- pri opakovaných úradných skúškach nie je vždy k dispozícii požadovaná sprievodná dokumentácia od skúšaného zariadenia,
- pri opakovaných úradných skúškach boli zistené prípady, že obsluha nespĺňala predpísanú odbornú spôsobilosť v zmysle § 17 vyhlášky.

Strojové zariadenia

V rámci posudzovania dokumentácie strojov sme upozorňovali na nutnosť preukázania bezpečnosti strojných zariadení, ktoré boli projektované do konkrétnych podmienok. Ďalší postup bol závislý od nasledovných faktorov:

- či sú stroje nové,
- či sú už používané, resp. boli používané,
- či sú z dovozu alebo sú tuzemského pôvodu,
- či boli posúdené SKTC.

Uvedené faktory ovplyvňovali postup Technickej inšpekcie pri voľbe spôsobu posúdenia bezpečnosti. Pretrvával stále trend dovozu už používaných technológií. V tomto prípade bola zo strany žiadateľa vyžadovaná účasť na prehliadke zariadení na pôvodnom mieste, určenie podmienok pre jednotlivé zariadenia a podmienok pre sprievodnú dokumentáciu strojov. Uplatňované boli požiadavky NV SR č. 391/1999 Z.z. a príslušných STN. Prehliadky a skúšky strojných zariadení preukázali vysoký stupeň rešpektovania stanovených podmienok, pretože pripomienky týkajúce sa najmä zabezpečovacích prvkov boli rešpektované. Pozitívne je vnímané komplexné posúdenie strojov a technológií v prípade, že obsahuje vyhradené technické zariadenia.

Okruh nedostatkov a problémov pri preverovaní odbornej spôsobilosti pre vydanie oprávnení:

- nie je vykonávaná pravidelná kalibrácia meracej techniky,
- nedostatočná vybavenosť technickými predpismi a technickými normami,

- v malých organizáciách a u podnikateľov nedostatočne dokumentované štruktúry, zodpovednosti, postupy a prvky na zaistenie bezpečnosti a kvality výroby a dodávok.

Okruh nedostatkov a problémov pri preverovaní odbornej spôsobilosti pre vydanie osvedčenia:

- neúplne vyplnené prihlášky,
- nedostatočne spracovaný rozsah cvičných správ z odborných prehliadok a odborných skúšok predkladaných na skúšku odbornej spôsobilosti,
- nedostatočná znalosť vyhl. č. 74/1996 Z.z.